

KRĀSAS DARBA VIDĒ UN TO IETEKME UZ DARBINIEKA KOGNITĪVAJĀM SPĒJĀM/COLOURS IN THE WORK ENVIRONMENT AND THEIR EFFECTS ON THE COGNITIVE ABILITIES OF THE EMPLOYEE

Ievads. Attīstot tehnoloģijas un pielāgojot darba vietas individuāli katram darbiniekam, svarīgi pievērst uzmanību arī darbinieka kognitīvajām spējām. Darbinieka neuzmanība un koncentrēšanas trūkums var izraisīt nelaimes gadījumu darbā, kā arī negatīvi ietekmēt ražošanas apjomus un produkcijas kvalitāti. Uzmanības esamību, to kvalitāti un koncentrēšanos var ietekmēt darba un atpūtas režīma ievērošana, zināšanu un pieredzes esamība, darba organizēšanas specifika, kā arī dizains un krāsas darba vidē. Krāsas ir būtiska darba sastāvdaļa, tās būtiski ietekmē darbinieku uztveri, sajūtas un pat darbības.

Pētījuma mērķis bija pētīt dažādu krāsu un to toņu ietekmi uz darbinieka uzmanību un koncentrēšanas spējām darba vidē, pamatojoties uz zinātniskās literatūras analīzi.

Metodes. Pētījumā pielietota monogrāfiskā metode, kuras pamatā ir zinātniskās literatūras analīze par pētījuma tēmu. Šis pētījums koncentrējas uz krāsu ietekmi darba vidē un to, kā tās var ietekmēt darbinieku kognitīvās spējas.

Rezultāti. Pētījumā noskaidrots, kāda ir krāsu loma darba vidē un kā tās ietekmē darbinieku kognitīvās spējas. Vairāki literatūras avoti pierāda, ka noteiktas krāsas var uzlabot koncentrēšanos, produktivitāti, radošumu vai citus darbinieku kognitīvos aspektus. Piemēram, vēsas krāsas veicina labāku koncentrēšanos (Llinares et.al, 2021), savukārt baltā krāsa veicina nomierināšanos (Diačenko, 2022). Dažādi krāsas spilgtuma līmeņi ietekmē darbinieku uzmanību detaļām (Guobin, 2023). Vēl pētījumos minēts, ka zilā krāsa var veicināt koncentrēšanos un produktivitāti, tomēr siltākas krāsas, piemēram, sarkana un oranža, var veicināt radošumu un inovācijas. Dažādi pētījumi ir atklājuši pretrunīgus rezultātus par krāsu ietekmi uz kognitīvo uzdevumu veikšanu. Daži pētījumi liecina, ka zilā vai zaļā krāsa noved pie labākas veikspējas nekā sarkanā, bet citi pētījumi liecina pretējo. Tiek apgalvots, ka sarkanā krāsa var ievērojami samazināt rezultātus loģikas testos (Gnambs, 2020). Līdz ar to var secināt, ka krāsai ir svarīga loma darbinieku uztverē. Dažādas krāsas var izraisīt dažādas emocijas. Turklāt krāsa arī ietekmē darbinieku veikspēju kognitīvajos uzdevumos.

Secinājumi. Krāsas darba vidē ir svarīgas un tām ir būtiska ietekme uz darbinieku kognitīvajām spējām. Organizācijām jāievēro krāsu psiholoģija, plānojot un veidojot mūsdienu darba vidi, lai palielinātu darbinieku potenciālu un efektivitāti. Turpmākajos pētījumos autori pētīs, kā konkrētas krāsu kombinācijas var ietekmēt darbinieku kognitīvās spējas, pielietojot atzītus testus un jautājumu anketas.

Atslēgvārdi: krāsas, uzmanība, kognitīvās spējas, cilvēkfaktors, darba vide

Primary author: MADELANE, Diana

Co-author: MADELĀNE, Diāna

Presenter: MADELĀNE, Diāna

Session Classification: HFE, IE

Track Classification: Programma: Programma